

den nordre Ende af Havnen tages forstjellige Hensyn, og jeg tror, at det Projekt, som er forelagt os af Indenrigsministeren, ikke tilfulde tager de Hensyn, som kunne tages. Man bør ikke flytte den østre Grænse for den nye Havn saa langt ud paa Sønderhødens nuværende Omraade, som Tegningen viser, og jeg ser ikke nogen som helst Nødvendighed derfor. Jeg skjønner ikke rettere, end at man i det Allermindste maatte kunne holde sig indenfor den Linie, som oprindeligt har været udpeget som den naturlige Grænse for Udbvidelsen, nemlig fra den nuværende Havns Nordspids og til Kastelspynten; derved vilde være bundet ikke saa lidt. Man vil maasse sige, det vil have til Følge, at de Bassiner, der skulle udgraves indenfor denne Linie, ikke vilde kunne gøres saa brede som det store Bassin, det saakaldte Sjøhavnbasin, saaledes som det er vist paa Tegningen; men jeg tror ogsaa, det er ganske overskødt at give Bassinet en saa uhyre Bredde. Bredden er nemlig, hvis jeg har regnet rigtig, 675 Fod, altsaa henved 700 Fod, og naar vi nu tage Hensyn til, at Kjøbenhavns Havn kun paa et ganske enkelt Punkt, nemlig udenfor Kvæsthusgade, er mere end 400 Fod, forekommer det mig, at disse Havnebasiner, i hvilke der ikke skal være nogen betydelig Færdsel, maatte kunne nødes med en lignende Bredde af 400 Fod. Jeg skjønner ikke rettere, end at vi maatte kunne tilvejebringe endogaa flere Bassiner, det ene ved Siden af det andet, af en saadan rimelig Bredde paa det Terrain, som er udset dertil, hvis vi ville udvide det saa langt mod Vest, som det kan gøres uden Vanskelighed, nemlig saa langt mod Vest, at der kan blive Plads for en Færnbane mellem Frihavsanlægget og det nuværende Gadeanlæg, som kaldes Strandpromenaden og Sibberns Vej. Naar man gjør det, vil man kunne komme til bedre Forhold paa Frihavsterrænet, og man vil fremfor Alt kunne faae bedre Forhold paa Sønderheden. Enhver der aarevis har færdedes daglig paa Sønderheden i Kjøbade, i Lystbaade eller i Dampbaade, ved Dag og ved Nat, i sigtbart og i usigtbart Veir, i Storm og Stille, vil have en meget tydelig Forfølelse af, at Rheden, saaledes som den er kun med den allerstørste Varsomhed bør indsnævreres; den er snævert nok endda og Færdslen paa Rheden er vanskelig nok, saaledes som Rheden allerede er; den bør ikke gøres snævrere.

Jeg skjønner ikke rettere, end at, naar vi anlægge nye Havne nord for Glædellet, vil det være ønskeligt, at vi anlægge dem saaledes, at vi ikke gjøre det til en Betin-

gelse for deres Brugbarhed og Forrentning, at de netop skulle bruges som Frihavn. Jeg kan nemlig ikke Andet end stille mig noget tvivlende overfor Spørgsmaalet, om det overhovedet vil blive muligt at anlægge og drive et Frihavsanlæg paa en saadan Maade, at det — som ethvert økonomisk Foretagende bør gjøre — vil kunne forrente sig. Ved Loven af 4de December 1863 blev der givet Kjøbenhavns Handelsstand og i det Hele taget Handelsstanden overalt i Landet Leilighed til, at forlange sig udlagt eller afsædset en Frihavn, det vil sige en Fridot, blot med den Betingelse, at Regjeringen skulde gaa ind paa Arrangementet af disse Anlæg. Der har, i de 26—27 Aar, der ere forløbne siden den Tid, mange Gange været Leilighed til, at kunne faae slige Fridotter anlagte, men der er aldrig blevet gjort saa meget som et Forsøg derpaa. Dette forekommer mig, at tyde paa, at der i det Mindste under de hidtil gjældende Forhold ikke har været nogen virkelig Trang til en Frihavn. Naar man kan jo sige, at de Forhold, som nu stunde til, ville fremkalde Trangen til Frihavne. Ganske vist, de kunne fremkalde den; men de kunne forandre sig igjen, og der kan meget let komme den Situation, at vi ligge der og have bygget en stor Frihavn, som Ingen vil bruge, fordi Folk hellere ville søge den almindelige Havn. Hvorvidt et Frihavsanlæg vil kunne forrente sig, afhænger for en meget stor Del af vor egen Toldlov, og for en Del af fremmede Toldlove. Det er kun, naar Sagen behjæses ved Hjælp af disse Toldlove, at man vil kunne danne sig et Glæds Sjøen over, hvorvidt en Frihavn overhovedet vil kunne betale sig; men naar en Frihavns Eksistensbetingelser ere saa prekære, som de saaledes ere, forekommer det mig, at det vil være letstyndigt at bygge en saadan Frihavn og at nedlægge i den en saa betydelig Kapital og en saa betydelig Del af Statskrediten, naar man ikke i alt Fald sikrede sig, at Havnen, hvis den ikke længere kunde bruges som Frihavn, i alt Fald vilde være et nyttigt Komplement til Kjøbenhavns almindelige Handelshavn. Hvad den Del af Havnen angaar, som Regjeringen har tænkt sig anlagt til Brug for den store Industri, tror jeg rigtignok, efter hvad vi have hørt fra den høitærede Minister i Morgaars og i Dag, at de Fleste ville være enige om, at det er overordentlig tvivlsomt, hvorvidt et industrielt Frihavsanlæg vil kunne trives, naar det begrænses med Toldlove, som paalægge den Industri, som skulde drives i disse Anlæg, en Differentialtold. I Sammenligning med andre Anlæg her i Landet kunne vi ikke af